

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD", Constantinople

Téléph. St. 865

XXIème ANNÉE

1 Mars 1926 — No 199

اجتہاد

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

ورکيا ايجون ۲ ، خارج ايجون

۳ ، اعلا کاغديسي ۵ ليرادر

اداره خانه سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد » نوی

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنہ

نومرو ۱۹۹ - ۱ مارت ۱۹۲۶

عقل سلیم

مبحث 76 بالذات زنون جهانك بره نسب بره كوره
انسانك نك بر حفظه دخی هر دكدر .

اكر الهياتيخيل على الدوام كندی كنديلريله تضاد
حائله بولونماسه لردی ؟ ینه كندی فرضیه لینه كوره
انسانه بر لحظه حر و مختار نظریله یا قیلا مایاجغنی تسلیم
ایدر لردی .

انسانك الهیله بر مربوطیت دائمه حائله بولونديني ،
اللهك اراده سی تعلق ایتمه دیکجه نك بر نفس بیه آلا
بیله میه چکی فرض وادعا اولونمورمی ؟ اللهسز ، موجود
اولامایان ، اللهسز محافظه نفس و حیات ایدمه من واللهك
اراده اجل واعلاسی تعلق ایدر ایتمز یا شامقندن قالان بر
حر میدر ؟ مختار میدر ؟ اكر الله انسانی « عدم » دن
چیقاردیسه ، اكر انسانك محافظه موجودیت ایتمه سی دوام
اندن بر یارآمه Eréotion ایسه ، اكر الله مخلوقنی بر
لحظه نظرندن آیرمازسه و انسانك باشنه هر کلن شی
اراده الهیه نك بر نتیجه سی ایسه ، اكر انسان كنديلکندن
هیچ برشیته قادار اولمازسه ، اكر انسانك دوچار اولدینی
مصائب ارادات الهیه نك اثری ایسه ، كنديسنه بر لطف
سبحانی منمطف اولماق سزین هیچ بر ایلك یا پامازسه ،
انسانك مدت حیاتنه بر لحظه اولسون مظهر حریت
و فاعل مختار اولدینی تاصل ادعا اولونه ییلیر ؟ اكر انسان
کناه ایشلرکن الله انسانی محافظه ایتمه ایدی انسان ناصل
کناه ایشله یییلردی ؟ اكر معصبت اجرایی اثابسنده
انسانی الله محافظه ایدیورسه اونی کناه ایشله میه دوام ایتمک
ایچون یا شامایه مجبور ایدیوردمکدر .

مبحث 77 - هر فنالی ، هر بوزوقلر ، هر کناه آجان
الله عطف اولونه ییلیر ؛ بناء علیه اللهك تجزیه ایتمک
و مافاتله بر مانه حقنی بوقدر .

على الدوام الله ، آدمالرينك اکثریسی عاصی تبعه اولان
بر حکمداره تشبیه اولونور ؛ وادعا اولونور ، که كنديسنه مطیع
قالان تبعه یی مکافاتلاندیرماق و كنديسنه قارشى عصیان
ایدنلری ده تجزیه ایتمک حقنه مالکدر . بوتشبهك هیچ بر قسیمی

دوغرو دکدر . الله ، بتون یا یلرینی ، زنونکرینی ابداع
ایتمش اولدینی بر ما کینه نك باشنده بولونور . بو یا یلر ؛
آنحاق ، اللهك ترتیب و تنظیم ایتمش اولدینی یولده ایشلر .
اكر بو یا یلر [Ressorts] پارچه لری آره سنه قونولماسی
ایسته نیلمش اولان ما کینه نك منتظم ایشله میسنی ، آهنگ
فعالیتی تأمین ایتمزسه عامل ، یعنی الله ، قصوری کندی
مهارتسز لکنه بولالیدر . الله ، هیچ یوقدن کندیته تبعه
خلق ایتمش و بونلری کندی کیف و آرزوسنه کورد
وجوده کتیرمش اولان و اراده لری اصلا مقاومه معروض
اولامایان ، اراده لرینه مخالفت و مقاومت ایتمک ایچون کیسه ده
اقدار بولونمایان یار آجی بر حکمداردیر . اكر اللهك
کتیورنده عاصی تبعه وارسه بو ، کتیورنده عاصی تبعه بولونماسی
اللهك ایسته مش اولماسندیر . اكر انسانك کنه لری جهانك
انتظامی بوزیورسه یو ، اللهك انتظام جهانی بوزماق
ایسته مش اولماسندن در .

هیچ بر کیسه عدالت الهیه حقنده شبهه دوشمه یه جسارت
ایتمور ؛ مع هذا عدل بر اللهك عهد حکمرانیسنده عدالتسز
لکوردن ، تعدالردن باشقا برشی کورولمور . قوت قوملرک
مقدراتنه حاکم اولمور ؛ حقانیت کره ارضدن نفی ایدمش
کی کورونمور ؛ بر قاچ کیتی دیگر بتون انسانلرک
استراحتنی ، ماللرینی ، حریتنی ، حیاتی جزایه چاریلما .
قسزین کنديلرینه اویونحاق ایدیور . بوزوقلر کنديسنه
صوک درجه ده ناخوش اولدینی سوبله نن بر الله طرفندن
اداره اولونان بر عالمده هر شی بوزوق قارماقاریشقدیر .

مبحث 78 - انسانلرک مناهاتلری ، اللهك اراده سزیه
فهرشور اولماق بقرینی اثبات ایدر .

واقعا انسانلر ذات سبحانی نك فضل و کالنه ، ایلکینه
عدالتنه ، حسن نظامنه حیران اولماقندن فارغ اولمورلر ؛
حقیقت حالده ، اللهدن اصلا خوشنود دکل درلر ؛ علی الدوام
سبایه اعلا ایتمک لری دعالر ، اداره الهیه دن هیچ بر صورتله
خوشنود اولماق بقرینی بزه کوسترمز می ؟ اللهدن بر ایلك
طلب ایتمک ایچون الله مناجاتنه بولونماق ؛ اونک اهتمامکار
کر مکار لقلرینه اعتماد سزلق کوسترمکدر .

بر فالفندن واز کچیرمک ویا فالفنی کسک ایچون
اللهه یالوارماق ؛ سیاستنک جریاننه نکل اولماه چالیشماقدر .

بر ايلك مکتبده

بو عنوانه صاحب امتياز مژك (اقدام) رفيعمرده
انتشار ايدن باش مثاله سندن مهم قهرملى
اقتباس ايدى يورز :

استانبول ولايتى مجلس عمومى عى اعضاسندن عجم على
بكه ، (جراح باشا) ده بر مکتب ابتدائى مژى زيارت
ايتدك . بوزيارتدن بر جوق تاثر وملاحظه لرله چيقدق .
مکتب مختلطدر . بنا آخشاب دز . ساعت ياريم .
مك زملنى .

طماخانه ي كزدك . غايت نظافتسز ، اوستى موشامبه سز
بر تخمه ماضه اوزده رنده اوسقو مرو بالينى كيسكرى ، زيتون اكك
آرتينى ، ويا لكزا مك آرتيقرلى ، ماضه مك بر كوشه بسنده
بر بورك پارچه سى كورولور . طماخانه فناقويور . بومادى
فناقويوه معنوى بر فناقويودخى منضم اوليور . بو طماخانه ده
مك زمانى ، هر جوق كتيه بيلديكى يمكى يور . كيى
يئيرا مك ، كيى زيتون اكك ، كيى بومورطه ، كيى
اعلا بر بورك ، كيى يالكز اكك كتيه بيلور . بعضيسى
ايسه قورو اكك بيله بولوب كتيه ميورمش ! مك پايدوسنده
هر كس يمكى آلوب ماضه يه اوتوردينى وقت بو بدبخت
فقير چوجوقلر بويونلرى بوكوك ، طاشلنك بر طرفه
بوزولورلر مش ! بو خيخ و شرم انكيه بختنى مديره خانم
هيجانسز تصوير ايتدى . هيچ شبه يوق ، كه مکتبك
وظيفه سى چوجوقلره بر طاقم بيلكيلر و برمكدن زياده تربيه
وبالخاصه تربيه اخلاقيه و برمكدن . بو وضعيتده بولونان
چوجوقلرده تربيه اخلاقيه ، حسن ذوق ، حسن نظام ،
آرقاداشلق و وطنداشلق علاقه سى تكون ايدم بيليرى ؟
قارنى آج اولان ويه جك قورو اككى بيله بولونمايان
آرقاداشلرينك حضور محروميته بورك يه بيلن چوجوقده
اخلاقى تربيه تكون ايدم بيليرى ؟ « برى برى باقار
قيامت اوندن قوباره » ، دين اجداد مژك فراسى بر كوروشلرى
واكلايشلرى وارمش ، كه بوكون بزبونى غائب ايتمكدن
بولونويورز .

مکتبك باغچه سى وار : چامور ومولوز طولو ؛ اخشاب
ومائل انهدام كرالق بر خانه در . مديره خانم « هنوز قونطو -
زاتنامه ده تجديد اولونمادى » ديدى . درس خانه لرله چيقدق ،

فلاكتلره معروض اولان انسانك اللهدن مظاهرت زجا
واسترحامنده بولونماسى منافعه مژه اصلا اويمايان پلاننى
له مژه اولارق تصحيح ايتمه سى ايجون بو مصائبك عامله
مراجعت ايتك ديمكدن .

برنيك يين ، تعبير ديكرله بو دنيا ده هر سيئى اى
بولان وعوالم امكانك اك ايسنده ياشاديقمژى بزه سويله ين
كيسه ، اك منطقي اولسه يدى اصلا دعا ايتمه مك لازم
كليردى ؛ داهاسى وار : انسانك داهامسعود اولاجاغى ديكر
بر طاله انتظار ايتمه سى ايجاب ايدردى . عوالم امكانك
اك ايسندن داهايى عالم بولوناييليرى ؟

بعضى الهياخيلر ايجنده بولونديغمز علمدن داهايى
بر عالم ياراتاماش اولديغنى خاطره كتيرمش اولدوقلردن
دولايى ، اوپتيميستره كافر نظيره باقديلر ؛ بو الهياخيلره
كوره نيك بين اولماق يعنى بو جهانى بك مكمل و اك
اى كورمك قدرت الهيه يي تجديد ايتمكدن ، اللهك بو
علمدن داهايى [وياخود داهايى آرتنا] بر عالم بايمه غير
قادر اولديغنى قبول ايتك صورتيله اللهه كفر ايتمكدن .
فقط بو الهياخيلر كورميورلر ، كه دنيايى خلق ايتديكى
زمان الدين كلديكى قادر اى يامش اولديغنى ادعا ايتك ،
داهايى ايسنى خلق ايدم بيلديكى حالمه بك فنا بردنيا وجوده
كتيرمك شيطنتنده بولونديغنى ادعا ايتمكدن داهايى آرتنا تكاردر .
اك اوپتيميس ، كندى سيستميله شوكت ربانيه يه ضرر
ايراث ايدى يورسه اونا كافر نظيره باقان الهياخى دخی
قادریت كليه سنك منافقنى مدافعه ايتك بهانه سيله ذات
الاهى نك كرم ولطفنى جرحه دار ايدمرك كافر اولور .
مه

رباعيات خيام وتورجك يه ترجمه لرى

النجفى رسمى طبع

اون يش فورمى باصلى بر آيه قادر اكال اولونماق

ماضى يه بر نظر

برلين معاهده سندن حرب عمومى يه قادر آوروپا وتورجك
آلمانيا مناسباتى حقتده بومهم كتاب ، برلين سفير اسبقمژ محمود
مختار باشا طرفدن نشر ايدلشدر . مؤلفك اون طقوز صحيفه لك
ديباچه سى دوشوندوروى فكر ونظرله مالامالدر . ايلر يده
يتون كتابى تحليل وقارلر مژه عرض ايتمه يي آرزو ايتمكدن .